

© Latvijas Meža nozaru
arodu biedrība
Bruņinieku ielā 29/31
Rīga LV –1001

Tālr. 67035941
Fax 67035945

Atbild. par izdevumu
A.Simansons
Tālr. 67035941
E-pasts: lmnasim@lmna.lv

Latvijas Meža
nozaru arodu biedrības

ZIŅAS

2013.gada marts—aprīlis
Nr. 4 (149)

AKTUALITĀTES

MEŽA NOZARU ARODU BIEDRĪBĀ

20.martā notika LMNA Padomes 7.sesija. Darba gaitā: 1. Kokrūpniecības nozare un tās perspektīva (ziņo: **U. Biķis** – AS "Latvijas Finieris" valdes priekšsēdētājs; **K. Klauss** – Latvijas Kokrūpniecības federācijas (LKF) valdes loceklis); - 2. Par LMNA galveno finanšu rādītāju izpildi 2012.gadā (ziņo: **I. Siņica** – LMNA priekšsēdētāja vietniece); - 3. LMNA Revīzijas komisijas ziņojums (ziņo: **A. Strumpe** – LMNA Revīzijas komisijas pārstāve); - Dažādi jautājumi.

A.Smildziņa foto
U.Biķis, A.Simansons un K.Klauss LMNA
Padomes sēdē

1. **U. Biķis** iepazīstināja ar AS "Latvijas Finieris" patreizējo situāciju, nākotnes perspektīvām un uzņēmuma lomu Latvijas kokrūpniecības nozarē.

U. Biķis: "... Uzņēmuma pamatbizness – kokapstrāde: bērza saplākšņa ražošana, aizņem ap 14 % no Eiropas tirgus. Tirdzniecība notiek ap 50 valstīs visā pasaulē. Uzņēmumā kopā 7 bērza pārstrādes rūpnīcas visās Baltijas valstīs. Uzņēmums īsteno sadarbību ar dažādiem meža nozares dalībniekiem – zinātniekiem, izglītības un valsts pārvaldes iestādēm, ražotājiem un meža īpašniekiem, ar galveno mērķi palielināt meža vērtību un veicināt zemes racionālu izmantošanu. Rīko konkursus skolēniem par meža tēmām, tādējādi veicinot sabiedrības izpratni par

procesiem meža nozarē. "Latvijas Finieris" ik gadus organizē Meža dienas. Uzņēmumam ir sava kokaudzētava, kurā ik gadu izaudzē ap vienu miljonu bērza stādu. Uzņēmums pieder 414 īpašniekiem, un tajā strādā ap 2200 darbinieku. Uzņēmumam ir ap 580 pensionāri. Uzņēmuma pamatprincips – ilgtermiņa darbs. Uzņēmumā pastāv lojalitātes programma darbiniekiem: - izveidoti uzkrājuma fondi; - noteiktas dažādas piemaksas saskaņā ar koplīgumu; - iespēja aktīvi atpūsties uzņēmuma atpūtas bāzēs. Darbinieku apmācībai un personības attīstībai izveidots Personāla attīstības un izglītības centrs. 2013.gadā uzsākta efektīva programma algu palielināšanai ar mērķi – tuvuoties Ziemeļvalstu līmenim līdz 2020.gadam.

Uzņēmums atbalsta Eiro ieviešanu Latvijā, jo savstarpējie norēķini Eiro sastāda ap 65%. Šobrīd uzņēmums "lieki" tērē konvertācijai.

Šogad sagaidāms enerģijas cenas būtisks kāpums, ko izsauks valsts noteiktā obligātā iepirkuma komponente (OIK), kas ietekmēs uzņēmuma darbību. Koncerns 2012.gadā par OIK samaksāja ap 1 milj. latu, kas pašizmaksā sastādīja ap 5%. Uzņēmums uzskata, ka valsts enerģētikas politikā jāveic korekcijas, kas nodrošina konkurētspējīgu tautsaimniecību (t. sk. rūpniecību) un kopumā atbilst sabiedrības (mājsaimniecību) maksātspējai. OIK ietekme uz "Latvijas Finieris" konkurētspēju šobrīd nav kritiska, bet var kļūt ļoti nozīmīga nākotnē. Turpinoties straujam OIK pieaugumam, pie noteikta tā lieluma "Latvijas Finieris" būs spiests veikt investīcijas elektroenerģijas ražošanā pašpatēriņam. Pēc patreizējiem aprēķiniem 2020.gadā OIK varētu prasīt ap 4 milj. latu gadā no "Latvijas Finiera". Nākotnē paredzētais OIK līmenis jau šobrīd būtiski apgrūtinā lēmumu pieņemšanu par ražošanas paplašināšanu un attīstību..."

K. Klauss iepazīstināja ar Latvijas Kokrūpniecības federācijas aktualitātēm: "... Latvijas Kokrūpniecības federācija (LKF) apvieno septiņas nozaru asociācijas. Pateicoties tam, ka valstī sākoties ekonomiskai krīzei, nozarei bija pieejami papildus koksnes resursi, bija iespēja ātri iziet no krīzes. Latvijā uzkrājušās mīksto lapu koku audzes, kuras novācot būtu iespējams atbrīvot zemi daudz produktīvāku audžu veidošanai. Lapu koki varētu būt potenciāls enerģētiskās koksnes ražošanai, bet šis potenciāls

Latvijā netiek izmantots. Pastāv nepamatots mīts, ka tiek izvests lietaskoks, tam nepievienojot vērtību šeit Latvijā. 95% koku vērtīgākās daļas – zāģbalki – šobrīd tiek pārstrādāti Latvijā ar maksimāli lielu pievienoto vērtību. Modernās kokzāģētavas atļauj no koka izzāģēt tieši to materiālu, kas kokam dod vislielāko pievienoto vērtību. Latvijā pieaug līmēto materiālu ražošana. 2012.gadā, pirmo reizi nozares vēsturē, eksports pārsniedza miljardu latu. Meža nozare ir vienīgā nozare, kam ir pozitīva eksporta/importa bilance. Varētu būt lielāka izaugsme, ja valsts atbalstītu tādus valsts un pašvaldības iepirkumu konkursus, kuros varētu piedalīties pašmāju uzņēmumi. Kā sliktu piemēru var minēt "Gaismas pils" Kanādas kļavas parkets.

Attīstoties jaunām tehnoloģijām, nozarē strādājošo skaits ar vien vairāk samazināsies. Jāatzīst, ka lielai daļai nozarē strādājošo nav attiecīgās kvalifikācijas. Pastāv problēma, -kur potenciāliem darbiniekiem iegūt attiecīgu izglītību.

LKF atzīst, ka nozarē ir uzņēmumi, kas strādā ēnu ekonomikā. Izstrādāti virkne pasākumu, lai cīnītos ar šo situāciju. Jāpanāk ar civilizētām metodēm, lai uzņēmumi maksātu nodokļus. Mēs vēlētos, lai valsts un pašvaldību publiskajos iepirkumos priekšroka būtu nodokļus godprātīgi maksājošiem uzņēmumiem...".

2. LMNA priekšsēdētāja vietniece **I. Siņica** iepazīstināja Padomes locekļus ar detalizētu pārskatu par LMNA finansiālo darbību 2012.gadā.

3. LMNA Revīzijas komisijas uzdevumā Ziņojumu par š.g.11.martā veikto revīziju sniedza Revīzijas komisijas locekle **A. Strumpe**.

LMNA Padome atzina, ka finansiālā darbība 2012.gadā atbilst LMNA mērķu un Statūtu prasībām un pieņēma attiecīgu lēmumu.

MEŽA NOZARĒ

12. aprīlī Jelgavas pilī notika (jau deviņo reizi) Meža nozares Gada balvas "ZELTA ČIEKURS" pasniegšanas pasākums. Nozares apbalvojumi tika pasniegti četrās nominācijās— "Par ilgtspējīgu saimniekošanu" (V.V.Dreimanis, G.Grīnšteins, Dz.Laivenieks), "Par zinātnes ieguldījumu nozares attīstībā" (K.Būmanis, Ā.Jansons, J.Kivilands), "Par inovatīvu uzņēmējdarbību" (AS "Elīza K", SIA "Kureks", SIA "Niedrāji MR un "Par mūža ieguldījumu" (**L. Bambe, R. Ivbule, R.Kušķe, J. Ķeviņš un J. Spāre**).

Nominantus par mūža ieguldījumu ar īsu uzrunu sveica un Lielo Gada balvu pasniedza Valsts prezidents **A. Bērziņš**, bet Zemkopības ministre **L. Straujuma** pasniedza zelta priežu sēkļiņas piespraudi un Ministru kabineta Atzinības rakstus.

"Zelta čiekurs" laureāti. Pirmajā rindā (no kreisās): **R. Ivbule, R. Kušķe, L. Bambe, J. Ķeviņš un J. Spāre**. Otrajā rindā vidū Valsts prezidents **A. Bērziņš** un Zemkopības ministre **L. Straujuma**.

26.martā notika LBAS Valdes un Padomes sēdes. Tika izskatīti sekojoši jautājumi: - 1.LBAS 2012.gada pārskata apstiprināšana (ziņo: **P. Krīgers** – LBAS priekšsēdētājs, **A. Spēlīte** – LBAS galv. grāmatvede); - 2. Ziņojums par LBAS dalīborganizāciju 2012.gada statistisko informāciju (ziņo: **L. Marcinkēviča** – LBAS priekšsēdētāja vietniece, **I. Freiborne** – LBAS arodbiedrību darba koordinētāja); - 3. Par obligāto iepirkuma komponenti (OIK) un tās ietekmi uz tautsaimniecību (ziņo: **E. Baldzēns** – LBAS priekšsēdētāja vietnieks).

LBAS Padome, izvērtējot elektroenerģijas tarifu OIK un tās ietekmi uz Latvijas sabiedrību, nolēma pieprasīt Ministru Kabinetam veikt atjaunojamo energoresursu un koģenerācijas valsts atbalsta politikas stingru pārskatīšanu.

LBAS Padome pieprasa:

- nosakot termiņus atbalsta mazinājumam, veikt esošo līgumu revīziju, kontroli par nosacījumu izpildi;
- no obligātās iepirkuma komponentes atbrīvot energoietilpīgus uzņēmumus;
- Valsts budžeta projektā 2014.gadam paredzēt PVN samazinājumu elektroenerģijai no 21% uz 12% gan mājsaimniecībām, gan uzņēmumiem.

LBAS uzskata, ka elektrības tarifu kāpums, ko izraisa obligātās iepirkuma komponentes (OIK) pieaugums nopietni ietekmēs gan Latvijas uzņēmumu konkurētspēju, gan mājsaimniecību maksātspēju. Ja visas izdotās atļaujas obligātā iepirkuma ietvaros tiks realizētas, tad saistības pret elektroenerģijas ražotājiem par koģenerācijas un atjaunojamiem energoresursiem 20 gadu laikā sasniegs 7,2 miljardus latu. 2012.gadā OIK lielajiem patērētājiem (virs 250 GWh gadā) citās ES valstīs ir Holandē (19,4), Zviedrijā (10,5), Francijā (8,3), Vācijā (7,8) reizes mazāka nekā Latvijā. Izrādās ar to vēl nepietiek, 2013.gadā Latvijā šīs grupas uzņēmumiem OIK palielina par 65%! Arī mājsaimniecībām OIK augšupeja no 2013.gada 1.septembra ar elektrotirgus atvēršanu nozīmē starta tarifa kāpumu par 38%, pamata tarifa kāpumu 5-7% robežās. Un tā turpmāk katru gadu 1.aprīlī tiks paaugstināta OIK iedzīvotājiem. Koģenerācijas un atjaunojamie resursi ir tāds pats bizness kā jebkurš cits. Tas nav jāveic uz visas tautsaimniecības un sabiedrības labklājības rēķina. Valsts atbalstam ir jābūt ar stingriem nosacījumiem un termiņiem, valsts stingru un regulāru pārraudzību pār to ieviešanu, ar atbalsta pakāpenisku mazinājumu. LBAS sagaida no valdības konkrētu rīcību OIK negatīvās ietekmes nozīmīgā mazinājumā. Kategoriski nav pieļaujama OIK negatīvo seku pārlikšana uz mājsaimniecību budžetiem! **LBAS**

PAZINOJUMS. P. Krīgers: „Ar populismu vien naudas valsts budžetā vairāk nekļūs, tādēļ aicināsim Jansona kungu uz konstruktīvu sadarbību valsts iedzīvotāju labklājības celšanā.”

DARBA AIZSARDZĪBAS KOMISIJAS SĒDE

4.aprīlī notika LBAS Darba aizsardzības komisijas sēde, kurā tika izvērtēta VDI un LBAS Vienošanās izpildes gaita un papildinājumi.

LBAS priekšsēdētājs **P. Krīgers** Vienošanās izpildi vērtēja kā neapmierinošu, jo VDI reakcija uz

arodbiedrību iesniegtajām sūdzībām nav bijusi pietiekami savlaicīga, kas kavējis arī veiksmīgu tiesas procesu norisi.

Par VDI amatpersonu neapmierinošas sadarbības ar arodbiedrību gadījumu, formālu izvairīšanos no sadarbības a/s Bolderāja notikuša nelaimes gadījuma sakarā sēdes dalībniekus informēja **Ā.Smildziņš** (LMNA).

Sabiedrisko pakalpojumu un transporta darbinieku arodbiedrība LAKRS analizēja konkrētu tiesas procesu, kurā skaidri pierādījusies VDI inspektora nekompetence atzinuma sniegšanā. LAKRS arī aicināja VDI aktīvāk iesaistīties Jelgavas uzņēmuma "Nordic Metalplast" darba devēja atrašanās, lai nodrošinātu darba algas piedziņu darbiniekiem.

VDI direktors **R. Lūsis** atzina, ka darba devēju atrašana tiešām ir problēma, kuru diemžēl ir ļoti grūti risināt. Arī VDI kapacitāte, lai arī mazliet pieaugusi, tomēr nav pietiekama. Reģionos ir 22 neaizpildītas inspektoru vakances. Neskatoties uz sadarbības visai aso kritiku, Inspekcijas direktors **R. Lūsis** Vienošanās izpildi tomēr vērtēja kā labāku, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem.

Pēc diskusijas par Vienošanās izpildes gaitu Komisijas locekļi uzklusēja **R.Lūša** prezentāciju par **Valsts darba inspekcijas darbības rezultātiem 2012. gadā** un aktualitātēm 2013.gadā.

2012.gadā ir notikuši 1510 nelaimes gadījumi darbā, salīdzinot ar 2011.gadu nelaimes gadījumu skaits ir pieaudzis par 8,1%, notikuši 213 smagi nelaimes gadījumu (+8,7%). Notikuši 34 nāves

nāves gadījumos, kurus izmeklē VDI amatpersonas no nodarbinātā atkarīgi cēloņi bijuši tikai 34% gadījumu (2x mazāk).

Meža nozaru uzņēmumos 2012.gadā notikuši 193 nelaimes gadījumi darbā (-5%). 29 smagie nelaimes gadījumi (-6%) un 6 nāves gadījumi (-25%), t.sk. mežistrādē – 4 un kokapstrādē – 2.

Piezīme: Uzņēmumi, kuros ir pārstāvētas LMNA arodorganizācijas un *darba aizsardzības* uzticības personas, darba traumatisms ir nedaudz zemāks. Varbūt nelaimes gadījumu skaita samazināšanas ir VDI tematiskās pārbaudes rezultāts?

Nelaimes gadījumu sadalījums pēc ievainotā ķermeņa daļām: galva – 11,9%; acs (acis) – 1,9%; mugura – 4,2%; krūškurvis – 4,2%; roka, ieskaitot elkoni – 5,4%; plauksta, ieskaitot pirkstus – 25,4%; kāja, iesk..potīti, pēdu, pirkstus – 23,3% u.t.t.

Sakarā ar nelaimes gadījumiem darbā bijušas 10 541 darba nespējas dienas jeb 7 dienas uz vienu nelaimes gadījumu; pēc darba nespējas lapām (A) izmaksāta nauda 100,5 Ls uz vienu gadījumu. Sakarā ar nelaimes gadījumiem darbā ierosināti 25 kriminālprocesi (2011.gadā – 37).

Savukārt LBAS darba aizsardzības konsultants **M. Pužls** informēja komisiju par konferencēm Rīgā un reģionos saistībā ar 28. aprīli - Pasaules darba aizsardzības dienu, kā arī par ieceri izveidot Uzticības personu asociāciju.

Profesionālās pilnveides seminārs „**DARBA VIDES RISKA FAKTORI KOKAPSTRĀDES UN MEŽIZSTRĀDES NOZARES UZŅĒMUMOS**”.
(Semināra dalībnieks **Ā. Smildziņš**)

no 25.februāra līdz 28.februārim, Esplanādes laukumā (netālu no Raiņa pieminekļa), Rīgā, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība uzstādīja provokatīvu vides instalāciju, lai pievērstu sabiedrības uzmanību dramatiskajai situācijai darba drošības jomā un iepazīstinātu ar aktuālajiem datiem par darba drošības situāciju valstī.

gadījumus (tikpat cik 2011.gadā).

34% cietušo nebija nostrādājuši savā amatā pat vienu gadu. Starp smagi traumētajiem un bojā gājušajiem vienu gadu nenotrādājošo daļa vēl lielāka – 53%. Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas komisijas par 10% vairāk nelaimes gadījumu cēloņu „norakstījušas” uz nodarbināto rēķina. Un tas ir: nav ievēroti darba drošības noteikumi vai instrukcijas; nav lietots drošības aprīkojums vai IAL; lietotas nepieļautas darba metodes u.tml. – 70% no visiem cēloņiem,

10.aprīlī Darba drošības un vides veselības institūta (DDVVI) rīkotais seminārs bija pulcējis uzņēmumu, kompetento institūciju darba aizsardzības speciālistus, u.c. ar darba aizsardzības jautājumiem meža nozarēs saistītus darbiniekus.

Darbi mežsaimniecībā, mežizstrādē un kokapstrādē tradicionāli ir gan smagi, gan bīstami – to rāda arī nelaimes gadījumu un arodslimstības statistikas rādītāji salīdzinājumā ar citām nozarēm.

Valsts darba inspekcijas tematiskās pārbaudes (ziņoja **S.Zariņa**) nozares uzņēmumos ir izgaismojušas trūkumus darba aizsardzības noteikumu un normu ievērošanā. Un, tādēļ ir labi, ka tik plašs tēmu klāsts darba aizsardzībā ir veltīts tieši meža nozarēm - “Darba vides riska faktori, to novērtēšana un tālākā rīcība” (**I.Vanadzīņš**); “Darba aizsardzības problēmas, veicot mežizstrādes darbus” (**P.Kursīte**); “Biežākie veselības traucējumi un arodslimības kokapstrādes un mežizstrādes uzņēmumos” (Dr.**J.Reste**). “Mežizstrādē un kokapstrādē notikušos nelaimes gadījumu cēloņi” (**J.Staša**)... .

Problēmas ir - profesionālā kvalifikācija, obligātās veselības pārbaudes, tehnoloģiskās kartes... . It īpaši tas attiecas uz pašnodarbinātajām personām, par kurām turklāt neveikta sociālā apdrošināšana pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām.

Šogad Darba drošības un vides veselības institūts organizēs arī reģionālos seminārus darba aizsardzības jautājumos.

**28.APRĪLIS - DARBĀ
INTERNATIONAL BOJĀ GĀJUŠO un
COMMEMORATION SAVAINOTO
DAY (ICD) APRIL 28 STRĀDNIĒKU
FOR DEAD PIEMIŅAS
AND INJURED WORKERS DIENA**

Jau 18 gadus arodbiedrības visā pasaulē 28.aprīlī atzīmē Darbā bojā gājušo un savainoto strādnieku piemiņas dienu. Pasaulē 19 valstīs 28.aprīlis ir oficiāla piemiņas diena, kurā tiek pieminēti **bojā gājušie un savainotie** darba biedri. Šīs dienas sakarā tiek pārbaudīta darba aizsardzības pasākumu izpildes gaita, rīkotas sanāksmes, konferences, atzīmētas veiksmīgāk darbojošās **darba aizsardzības** uzticības personas u.c. pasākumi. Kopš 1998.gada 28.aprīlī daudzviet pasaulē arodbiedrības atskaņo Starptautiskās Arodbiedrību konfederācijas šai dienai pieņemto latviešu tautas melodiju **„Kas tie tādi, kas dziedāja”** (angļu val.- „Who Is Crying?”)

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība šo dienu atzīmē kā Pasaules darba drošības un veselības dienu (to 2003.gadā iedibināja Starptautiskā Darba Organizācija) un tās sakarā rīko konferences aprīlī: 11.04. - Daugavpilī; 16.04. - Liepājā; 19.04. - Jelgavā; 23.04. - Valmierā un 25.04. - Rīgā (informācija: LBAS, **M.Pužulis** - 67035959; LMNA, **Ā.Smildziņš** - 67035945)

Cienījamie LMNA arodorganizāciju vadītāji, darba aizsardzības uzticības personas, arodbiedrības biedri!

Paraugieties, kā sokas ar darba aizsardzības pasākumu īstenošanu jūsu darba vietā, tai blakus un uzņēmumā kopumā.

Varbūt, ka nevajag nemaz tik daudz spēka, materiālu un laika lai iedibinātu elementāru kārtību!?!

SPILGTS CITĀTS

“Ar sliktiem likumiem, bet labiem ierēdņiem valsti var pārvaldīt. Bet, ja ierēdņi ir slikti, nelīdzēs arī paši labākie likumi.”

[**Otto Bismarks** (1815.-1898.), Vācijas impērijas kanclers]

**NO VĒSTURES APCIRKŅIEM—
Žurnāls “ATPŪTA”, 1939.G.,01.12.**

**NEUZMANĪBA
MAKSĀ 2.000.000 LATU**

Pagājušā gadā mūsu rūpniecībā reģistrēts 25.641 negadījums, no tiem 20.512 cēlušies neuzmanības dēļ. Katrs negadījumā cietušais caurmērā ārstējas 14 dienu. Tā tad pagājušā gadā neuzmanības dēļ esam zaudējuši gandrīz 300.000 darba dienu jeb vairāk kā 1000 strādnieku viena gada darbu. Caurmērā visā valstī katrs strādnieks ražo gadā vērtības par 2000 ls (metāl rūpniecībā — par 3.500 ls, bet elektrotehnikā pat par 13.000 ls). Pārreķinot nauda, tad nu iznāk, ka novēršamas neuzmanības dēļ mēs pagājušā gadā esam zaudējuši vērtības vismaz par 2 milj. latu!

Negadījumu skaits vislielāks metāl rūpniecībā — pagājušā gadā tur reģistrēti 4.274 negadījumi, tas ir cietuši 28,6 proc no šīnī nozarē nodarbināto strādnieku skaita, pie kam gandrīz puse (48 proc.) no visiem negadījumiem bijuši acu ievainojumi. Dzelzs konstrukciju darbos šis procents pieaug pat līdz 184 — tā tad gandrīz katrs strādnieks caurmērā cietis negadījumā divi reizes gadā.

Š.g. 7. Aprīlī Mūsu kolēģe
DZIDRA
Atzīmēja skaistu Dzīves jubileju!

Sveicam! Sveicam!! Sveicam!!!

**Dzidra
Stivka—
SIA „Verems”
un Ludzas
MRS**